

Utvärdering av försöksverksamheten Snabbare lagföring

En delredovisning
PM

Utvärdering av
försöksverksamheten
Snabbare lagföring

En delredovisning

PM

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN:NBN:SE:BRA-827

© Brottsförebyggande rådet 2019
Författare: Anna-Lena Beutgen, Lina Fjelkegård och Sara Jonsson
Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Förord

Den 29 januari 2018 startade en försöksverksamhet med syfte att förkorta handläggningstiderna för mängdbrott i norra Stockholm. Försöksverksamheten bedrivs inom Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt och Solna tingsrätt, på uppdrag av regeringen.

Denna promemoria är den första av Brås två redovisningar av regeringsuppdraget att utvärdera försöksverksamheten och dess effekter. Slutredovisningen presenteras senast den 1 april 2020.

Promemorian har författats av Anna-Lena Beutgen, Lina Fjelkegård (projektledare) och Sara Jonsson, samtliga utredare på Brå. I det inledande arbetet med utvärderingen deltog även Petra Bergnor. Studien har vetenskapligt granskats av Stefan Holgersson, professor vid Polishögskolan i Oslo och docent i informatik vid Linköpings universitet.

Stockholm i mars 2019

Erik Wennerström
Generaldirektör

Anna Hansson
Enhetschef

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Försöksverksamheten Snabbare lagföring	10
Metod och material.....	14
Omfattning och handläggningstider	17
Omfattning	17
Handläggningstider	24
Hur har försöksverksamheten bedrivits?	32
Positiva erfarenheter	32
Utvecklingsbehov	37
Sammanfattande diskussion	42
Ett arbete präglat av delaktighet	42
Handläggningstiden har blivit kortare	42
Behov av vidare utredning	45
Slutredovisning 2020	46
Referenser	47
Internetkällor	47

Sammanfattning

Försöksverksamheten Snabbare lagföring är ett regeringsuppdrag där flera av rättsväsendets myndigheter deltar. Målsättningen med försöksverksamheten är att i ett första steg kunna utreda och lagföra brott inom cirka tio veckor, och i ett andra steg inom cirka två till sex veckor. Denna promemoria är en delredovisning av Brås utvärdering av försöksverksamheten. Utvärderingen bygger i huvudsak på uppgifter om registrerade brottsmisstankar, enkäter till poliser i yttre tjänst, kvalitativa intervjuer med nyckelpersoner och observationer av polisens arbete. Syftet med delredovisningen är att ge en preliminär bild av hur införandet gått till och vilka effekter försöksverksamheten hittills medfört.

Under perioden 29 januari till 30 september 2018 har 39 procent av de potentiella brottsmisstankarna inom försöksområdet ingått i försöksverksamheten Snabbare lagföring. Mediantiden för den sammanlagda handläggningen – från registrerad anmälan till avslut hos polis, åklagare eller domstol – är 33 dagar, och 82 procent av misstankarna har avslutats inom 10 veckor. I jämförelser mellan försöksverksamheten och ordinarie verksamhet framgår att handläggningstiden är kortare inom försöksverksamheten.

Troliga förklaringar till de korta handläggningstiderna inom försöksverksamheten är dels de nya verktyg som används – fullmakt för strafföreläggande och tillgänglighetsdelgivning, dels att kvaliteten i utredningarna har blivit bättre tack vare stöd och vägledning från de jourhavande förundersökningsledarna. De analyser som Brå gjort hittills kan dock inte svara på i vilken utsträckning de kortare handläggningstiderna enbart beror på dessa effektiviseringar eller om de även kan förklaras av att ärenden inom försöksverksamheten prioriteras och får förtur på bekostnad av annan verksamhet.

Hur införandet av försöksverksamheten har gått till bedöms också vara viktigt för de positiva effekter som hittills observerats. Bland annat har arbetet präglats av delaktighet, engagemang och god samverkan mellan myndigheterna.

I utvärderingen har Brå även identifierat områden där rutinerna behöver stärkas, alternativt utredas ytterligare, inför ett fortsatt införande och en eventuell vidare utvidgning av försöksverksamheten. Detta gäller bland annat bemanning av utredningsjouren, samordning, information till misstänkta personer och it-stöd.

Detta är som sagt ännu bara en delredovisning, och Brå kommer att fortsätta följa försöksverksamheten för att besvara frågorna i uppdraget och ge en mer heltäckande bild av Snabbare lagföring. Utvärderingen slutredovisas senast den 1 april 2020.

Inledning

En av de centrala principerna för rättsväsendets hantering av brott är kravet på en skyndsam handläggning och att en förundersökning ska bedrivas så snabbt som möjligt utifrån omständigheterna (23 kap. 4 § RB). Det är fördelaktigt att lagföringsprocessen bedrivs skyndsamt, eftersom en brottsutredning och domstolsprocess som tar lång tid kan leda till försämrade bevislägen och andra svårigheter i lagföringsprocessen.

Regeringen gav i oktober 2017 i uppdrag till ett antal myndigheter inom rättsväsendet att förbereda och genomföra en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål, i syfte att uppnå en mer sammanhållen lagföringsprocess med minskad handläggningstid. Förberedelsearbetet skulle påbörjas hösten 2017 och försöksverksamheten skulle inledas senast den 31 januari 2018.

Regeringens uppdrag bygger på de förslag som lades fram i promemorian En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36). Promemorian var en delredovisning av en utredning med uppdrag att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till snabbare lagföring av brott. Utredningen slutredovisades i Ds 2018:9, Snabbare lagföring.

Enligt samma uppdrag ska Brå följa och utvärdera denna försöksverksamhet. Brå ska bland annat belysa hur införandet har gått till och hur myndigheterna har arbetat med försöksverksamheten samt bedöma om verksamheten har lett till önskad effekt.

Föreliggande promemoria är en delredovisning av detta regeringsuppdrag till Brå. Syftet med delredovisningen är att ge en preliminär bild av hur införandet har gått till samt vilka effekter försöksverksamheten hittills medfört. Fokus ligger främst på de delar av uppdraget som gäller hur försöksverksamheten bedrivits, dess omfattning samt handläggningstiderna inom den. Analyser av lagföringar, påföljder och förfarandets eventuella påverkan på övrig verksamhet

kommer att utvecklas i slutredovisningen, som ska ske senast den 1 april 2020.

Försöksverksamheten Snabbare lagföring

Försöksverksamhetens förutsättningar

Försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål genomförs inom Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt och Solna tingsrätt. Försöket omfattar brott som begåtts inom Rinkeby, Solna och Täby lokalpolisområden, i polisområde Stockholm nord. Målsättningen är att i ett första steg kunna utreda och lagföra brott inom cirka tio veckor, och i ett andra steg inom cirka två till sex veckor. Detta utan att äventyra rättssäkerhet och kvalitet. Målet ska uppnås genom förändrade arbetssätt och nya verktyg, bland annat genom förändringar i lagar och förordningar.

Försöksverksamheten ska inriktas på mängdbrott. De brott som kan bli aktuella för försöksverksamheten ska dessutom kunna utredas relativt enkelt, bland annat genom att polisen kommer till brottsplatsen och påträffar den eller de misstänkta. Polisen gör en bedömning om ärendet är enkelt och därmed passar att hanteras inom försöksverksamheten. Brott av enkel beskaffenhet leds i regel av polisen, vilket får till följd att endast polisledda förundersökningar ingår i försöksverksamheten.

I utredningen (Ds 2017:36) finns även förslag på förändrade bestämmelser för slutunderrättelser¹. För att dessa bestämmelser ska kunna tillämpas inom försöksverksamheten, krävs att endast brott med högst fängelse i tre år i straffskalan ska ingå. En ytterligare avgränsning är att försöksverksamheten endast innefattar vuxna lagöverträdare.²

Försöksverksamhetens beståndsdelar

Försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål, i dagligt tal benämnt Snabbare lagföring, startade operativt den 29 januari 2018. Försöket innefattar flera delar, och de inblandade myndigheterna är involverade i varierande utsträckning i de olika delarna.

Generellt gäller att ärenden inom försöksverksamheten märks upp och prioriteras för skyndsam hantering.

Polisens arbetsmetod

Grundförutsättningen för ett framgångsrikt utredningsarbete är adekvata och relevanta utredningsåtgärder i samband med polisens ingripande. Tidigare utredningar har dock visat att utredningsåtgär-

¹ Slutunderrättelse innebär att den misstänkte får ta del av vad som har framkommit under förundersökningen och ges tid att ta ställning till huruvida fler utredningsåtgärder behöver vidtas (23 kap. 18a § RB).

² En motsvarande försöksverksamhet med unga lagöverträdare startade operativt i januari 2019, men ingår inte i den här delredovisningen.

der i praktiken inte genomförs tillräckligt tidigt och med tillräckligt hög kvalitet (RiR 2010:23; Brå 2013:20).

Inom Snabbare lagföring skapas förutsättningar för att fler och bättre utredningsåtgärder genomförs tidigt – tack vare utbildning, stöd till ingripandepersonalen från förundersökningsledare i samband med ingripande och rapportering, samt återkoppling. Stora delar av polisens arbetsmetod inom Snabbare lagföring baseras på arbetsmodellen ”Brå-Lean” som Brå testade i ett försöksprojekt under våren 2014 (Brå 2015:9). Resultaten av försöket visade att kvaliteten i utredningar förbättrades och att andelen upplösta ärenden ökade när arbetsmodellen tillämpades.

Rent konkret innebär arbetsmodellen i Snabbare lagföring att när en polispatrull kommer till en brottsplats (på order av regionledningscentralen, RLC, eller på eget initiativ) och de bedömer att det kan bli aktuellt att hantera ärendet inom försöksverksamheten, tar de kontakt med jourhavande förundersökningsledare och diskuterar ärendet. Ibland påbörjar patrullen ärendet för att skaffa sig en bild av situationen innan de tar kontakt. Ibland ringer de direkt för att stämna av med förundersökningsledare. Förundersökningsledaren vägleder patrullen i vad som ska göras och ställer kontrollfrågor för att säkerställa att inga viktiga utredningsåtgärder har förbisetts.

Den jourhavande förundersökningsledaren granskar patrullens dokumentation och tar, efter att ha godkänt rapporteringen, över utredningen och fullföljer ärendet fram till att det redovisas till åklagare. Ärenden där material ska skickas till Nationellt forensiskt center (NFC) eller till Rättsmedicinalverket (RMV) märks upp särskilt. Detta för att ärendena inom försöksverksamheten ska kunna följas upp och hanteras extra skyndsamt.

För försöksverksamheten har särskilt utsedda jourhavande förundersökningsledare anställts. Dessa förundersökningsledare har stor erfarenhet inom utredning och ett särskilt engagemang i Snabbare lagföring. Om ingen av dem finns på plats, går samtalet i stället till någon av de övriga förundersökningsledarna i jouren för polisområdet, för vägledning och hjälp till patrullen.

Återkoppling

En annan del av försöksverksamheten är återkommande återkoppling. Tanken är att alla funktioner ska få regelbunden återkoppling på sitt arbete från övriga aktörer i rättskedjan. Poliser i yttre tjänst ska få återkommande återkoppling på sitt arbete från jourhavande förundersökningsledare. Jourhavande förundersökningsledare ska i sin tur få återkoppling från en särskilt utsedd kontaktåklagare. Två gånger i månaden hålls även återkopplingsmöten där representanter för de tre lokalpolisområdena, jourhavande förundersökningsledare, åklagare och de två tingsrätterna deltar.

Fullmakt för strafföreläggande

Alla ärenden behöver inte prövas i domstol. Om den misstänkta personen erkänner en gärning kan åklagaren i vissa fall utfärda ett strafföreläggande. I vanliga fall går det till så att åklagaren skickar hem strafföreläggandet med post till den misstänkta personen. Om hen godkänner strafföreläggandet skickar hen tillbaka en ifylld

blankett, och så är handläggningen avslutad. Om den misstänkta personen inte godkänner strafföreläggandet, eller inte besvarar åklagarens brev, väcker åklagaren åtal och ärendet går till domstol.

I och med Förordning om en försöksverksamhet med snabbare handläggning av brott (SFS 2017:1028) kan polisen, eller någon annan som inom försöksverksamheten håller förhör med en brottsmisstänkt, föreslå den misstänkta personen att utfärda en fullmakt för godkännande av strafföreläggande. Motsvarande fullmakt har även tidigare kunnat användas i undantagsfall. Det nya i försöksverksamheten är att det inte krävs några särskilda skäl för att använda den. Genom fullmakten undviks ställtiden mellan att åklagaren skickar strafföreläggande för godkännande till den misstänkta personen och att svaret inkommer till åklagaren. Fullmakt för strafföreläggande ska därmed möjliggöra korta handläggningstider även när strafföreläggande används som alternativ till lagföring genom dom.

Försöksverksamheten har från start (den 29 januari 2018) använt fullmakt för strafföreläggande vid ringa stöld från butik, rattfylleri och brott mot knivlagen. Från hösten 2018 även för olovlig körning och från 1 januari 2019 även för ringa narkotikabrott.

Polispatrullerna har delvis förfyllt fullmakter för respektive brotts- typ med sig i bilarna. Med hjälp av jourhavande förundersökningsledare kan dagsböter beräknas direkt, utifrån inkomstuppgifter om den misstänkta personen, som därmed kan skriva under fullmakten på plats. Åklagaren tar sedan ställning till om strafföreläggande är ett alternativ, och utfärdar i så fall strafföreläggandet.

Tillgänglighetsdelgivning och bokning av huvudförhandling

Delgivning är ett sätt för myndigheter att säkerställa att viktig information kommer fram till den som berörs. Delgivning regleras i delgivningslagen (2010:1932) och kan ske vid olika tillfällen i rättsprocessen.

Vanligtvis använder domstolarna sig av vanlig delgivning eller förenklad delgivning när de vill förmedla information eller handlingar till en misstänkt person. Vanlig delgivning innebär att handlingar skickas eller lämnas till den misstänkta personen, som sedan måste bekräfta att handlingarna mottagits. Vid förenklad delgivning skickas de handlingar som ska delges till personens senast kända adress, och följande dag skickas ett kontrollmeddelande om att handlingarna har skickats. Vid förenklad delgivning krävs ingen bekräftelse på att handlingarna mottagits, och när två veckor förflutit från det att handlingarna först skickades anses den misstänkta personen vara delgiven. Från det delgivningsdatumet har den misstänkta personen sedan rätt till skäligt rådrum³.

Tillgänglighetsdelgivning är en ny delgivningsform i och med försöksverksamheten Snabbare lagföring, och är aktuellt för ärenden

³ Med rådrum menas den tidsperiod som misstänkta får för att överväga information och handlingsalternativ.

som handläggs i domstol.⁴ Försöksverksamhetens tillämpning av den nya delgivningsformen innebär att en misstänkt person i samband med polisens ingripande får information om när handlingar i målet kommer att finnas tillgängliga i tingsrätten. Samtidigt får den misstänkta personen en preliminär tid för huvudförhandling i tingsrätten. Varje vecka finns fasta förhandlingstider särskilt avsatta för ärenden inom försöksverksamheten.

I samband med att handlingarna görs tillgängliga i tingsrätten skickas de till den adress som den misstänkta personen uppgett i samband med ingripandet, även e-post kan användas. Personen anses sedan vara delgiven vid detta datum, oavsett om hen hämtar ut handlingarna eller bekräftar att de kommit fram via brev. På detta sätt kortas delgivningsprocessen ned. Tiden för skäligt rådrum påverkas inte av den nya delgivningsformen.

Datum för när handlingarna ska finnas tillgängliga på tingsrätten och för huvudförhandling tas fram utifrån en bedömning av hur mycket tid utredningen kräver. Jourhavande förundersökningsledare gör bedömningen, bokar någon av de särskilt avsatta förhandlingstiderna och kommunicerar detta till poliserna på plats. Poliserna lämnar sedan informationen muntligt och skriftligt vidare till den misstänkta personen. Polispatrullerna har blanketter med information med sig i bilarna, och behöver endast fylla i datum och aktuell tingsrätt innan de lämnar blanketten till den misstänkta personen.

Inget krav på delgivning vid slutunderrättelse

I ordinarie polisverksamhet finns krav på delgivning av förundersökningen när det är förskrivet fängelse i mer än sex månader för brottet (12b § FuK). Detta sker vanligtvis genom förenklad delgivning. Förenklad delgivning vid slutunderrättelse går till på motsvarande sätt som vid förenklad delgivning i domstol.

Inom försöksverksamheten görs avvikelser från vad som normalt gäller för delgivning av slutunderrättelser till misstänkta. Slutunderrättelsen måste endast delges skriftligt om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än tre år. Syftet är att minska den del av handläggningstiden som består av tiden för förenklad delgivning.

De slutunderrättelser som görs inom försöksverksamheten kan sändas med e-post.

Personutredningar

När det kan bli aktuellt med frivårdspåföljd istället för fängelsestraff, genomför frivården personutredningar. Syftet är att undersöka de misstänkta personliga förhållanden för att kunna fatta beslut om hur påföljderna ska utformas. Beslutet om att inhämta ett yttrande från frivården fattas vanligtvis av tingsrätten, och sker alltså förhållandevis sent i processen.

⁴ Tillgänglighetsdelgivning regleras av lagen om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål, SFS 2018:160.

I försöksverksamheten ingår rutiner för en snabbare hantering av personutredningar. Tanken är att i större utsträckning än tidigare utnyttja att även åklagaren kan besluta att inhämta yttrandet, förutsatt att omständigheter i ärendet tillåter detta.

När polisens prognos säger att polisutredningen kommer att ta mer än en vecka, ska åklagare informeras om ärendet och att det eventuellt är aktuellt med en personutredning. Åklagaren fattar beslut och skickar en eventuell framställan till frivården. Om polisens prognos är att utredningen kommer att vara klar inom en vecka, vidtas ingen särskild åtgärd hos polisen. Eventuell framställan till frivården görs då från domstolen. I praktiken innebär rutinen att beslutet om personutredning kan fattas tidigare i processen, vilket i sin tur kan korta handläggningstiderna även i de ärenden där frivården ska lämna ett yttrande till domstol.

För handläggningen på frivården gäller det att avsluta personutredningen och skicka ett yttrande till domstol inom den tid som domstolen begärt. I de fall det inte går att avsluta inom tidsramarna förs en dialog med domstolen.

Samordning

Samordning innebär att flera misstankar mot samma person handläggs tillsammans. Samordning kan ske hos både polis, åklagare och i domstol.

I uppdragsbeskrivningen från regeringen framgår att det får bedömas i det enskilda fallet om ärenden som handläggs inom snabbförfarandet ska samordnas med andra pågående ärenden. Om samordning bedöms leda till fördröjd lagföring ska utredningarna inte samordnas.

Områdeschefen för åklagarområde Stockholm har beslutat att ärenden som ingår i försöksverksamheten ska undantas från riktlinjer om samordning. Enligt rutiner för åklagarnas hantering ska ett (1) redovisat ärende från polisen läggas upp som ett (1) ärende hos åklagarkammaren. Även på domstolarna finns rutiner för eventuell samordning med andra mål. Inom försöksverksamheten ska en inkommen stämningansökan läggas upp som ett eget mål, det vill säga inte samordnas med andra pågående mål. I undantagsfall kan dock en inkommen stämning läggas in i ett redan utsatt mål, om huvudförhandlingen är uppsatt inom en rimlig tid.

Metod och material

Till grund för de preliminära resultat som presenteras i delredovisningen ligger följande datamaterial:

- Intervjumaterial från 18 intervjuer med nyckelpersoner inom de myndigheter som deltar i försöksverksamheten (september–november 2018).
- Enkät svar från 123 poliser i yttre tjänst i Solna, Rinkeby och Täby lokalpolisområden (september–november 2018) (svarsfrekvens 85 %).
- Fältanteckningar från 6 observerade arbetspass, samt intervju liknande samtal i samband med observationerna, inom

polisens ingripandeverksamhet i Solna, Rinkeby och Täby lokalpolisområden (oktober 2018).

- Fältanteckningar från 3 observerade arbetspass, samt intervju liknande samtal i samband med observationerna, inom polisens jourverksamhet, polisområde Stockholm nord (oktober 2018).
- Uppgifter om brottsmisstankar inom försöksverksamheten och motsvarande brottslighet i polisområde Stockholm nord från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket (se mer detaljerad beskrivning nedan).
- Uppgifter om inkomna ärenden vid Nationellt forensiskt center (NFC) och Rättsmedicinalverket (RMV) (29 januari – 30 september 2018).
- Uppgifter om handlagda personutredningar inom Kriminalvården (1 maj 2018 – 30 september 2018).

Statistik baserad på uppgifter från verksamheten

För att beskriva handläggningstider inom försöksverksamheten och dess omfattning inom de olika myndigheterna (polis, åklagarkammare och tingsrätter) har Brå inhämtat uppgifter om de brottsmisstankar som handlagts inom försöksverksamheten. Misstankarna har identifierats med hjälp av särskilda märkningar hos myndigheterna. För de brottsmisstankar som ingår i redovisningen gäller att misstankegraden ska vara lägst *skäligen misstänkt*.

Försiktig tolkning av referensmått

För att lättare kunna tolka statistiken över försöksverksamheten används två typer av referensmått. De misstankar som ingår i referensmått har valts utifrån en rad kriterier, för att i så stor utsträckning som möjligt motsvara misstankarna inom försöksverksamheten.⁵

Den ena typen av referensmått används för att förstå försöksverksamhetens omfattning. I detta mått ingår uppgifter om misstankar som handlagts inom försöksområdet (Solna, Rinkeby och Täby lokalpolisområden) men som inte ingått i försöksverksamheten. I resultatredovisningen benämns detta referensmått som *Ordinarie verksamhet i försöksområdet*.

Den andra typen av referensmått benämns *Ordinarie verksamhet*, och används för att det ska vara lättare att tolka handläggningstider och fördelningar av beslut inom försöksverksamheten. I måttet ingår uppgifter från de lokalpolisområden som *inte* ingår i försöksverk-

⁵ Kriterier för referensmaterialet har dels varit brottstyp (trafikbrott; stöld från butik; skadegörelse; rattfylleri, inkl. grovt och drograttfylleri; sjöfylleri; olovlig köring, inkl. grov olovlig körning; brott mot knivlagen; brott mot vapenlagen; narkotikabrott, innehav; narkotikabrott, bruk; och köp av sexuell tjänst), dels att det ska finnas en skäligen brottsmisstanke, att polispersonal ska ha varit på brottsplatsen och att den misstänkta gärningspersonen ska vara över 18 år. Referensmaterialet omfattar endast misstankar där förundersökning inletts. Misstankarna i referensmaterialet har handlagts inom samma tidsperiod som de i försöksverksamheten.

samheten (inom polisområde Stockholm nord).⁶ Denna ordinarie verksamhet, i resterande polisområde Stockholm nord, kan dock omfatta mer svårutredda ärenden. Detta till skillnad från ärenden inom försöksverksamheten där enskilda poliser gjort en initial bedömning att ärendet ska vara enkelt att utreda. Eftersom urvalet av ärenden till försöksverksamheten bygger på denna bedömning går det inte att hitta exakt motsvarande kriterier för den ordinarie verksamheten. Det innebär att redovisade skillnader mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten inte enbart kan förklaras av en mer effektiv handläggning, utan också av att de brott som ingår kan vara olika svåra att utreda.

Jämförelser mellan försöksverksamheten och *Ordinarie verksamhet* ska därmed göras med försiktighet.

Datauttag i flera steg

Uttaget har gjorts i flera steg, där registrerade brottsmisstankar hos polisen har använts för uttag av uppgifter om dessa misstankar från Åklagarmyndigheten och Domstolsverket. På så sätt har brottsmisstankarna kunnat följas genom rättskedjan, från registrerad anmälan till avslut hos polis, åklagare eller domstol. En brottsmisstanke motsvarar kopplingen mellan brott och gärningsperson och är den enda enhet som är gemensam genom rättskedjan. Ett ärende kan innehålla en eller flera misstankar. Det innebär att ett ärende inte är klart förrän samtliga misstankar i samma ärende är utredda.⁷

De misstankar som ingår i materialet har registrerats hos polisen mellan 29 januari och 30 september 2018. Från polisen har uttaget gjorts så att senaste möjliga datum för beslut är 9 oktober. Motsvarande datum för uttag från Åklagarmyndigheten är 18 oktober och från Domstolsverket 19 oktober. Uppföljningsperioden är således kort. Det innebär att en relativt stor andel av alla registrerade misstankar fortfarande är öppna. Om ingenting annat anges gäller att misstankarna i samtliga tabeller har registrerats under den här undersökningsperioden, 29 januari till 30 september, och att beslut har fattats under aktuell uppföljningsperiod.

⁶ Lokalpolisområdena Norrtälje, Sollentuna, Järfälla och Vällingby.

⁷ I undersökningsmaterialet ingår 5 503 ärenden. Av dessa innehåller 4 000 endast en (1) misstanke, 917 ärenden innehåller två misstankar, resterande 586 ärenden innehåller tre eller fler misstankar. Det går i genomsnitt 1,4 misstankar per ärende.

Omfattning och handläggningstider

I följande kapitel redovisas preliminära resultat vad gäller omfattning och handläggningstider för försöksverksamheten Snabbare lagföring.⁸ För att lättare kunna tolka resultaten av försöksverksamheten sätts de i relation till de referensmått som beskrivs i avsnittet *Metod och material*.

Om ingenting annat anges är redovisningsenheten brottsmisstankar.

Omfattning

Polismyndigheten

Totalt registrerade polisen 1 365 misstankar inom försöksverksamheten Snabbare lagföring under undersökningsperioden (se tabell 1). Narkotikabrott (bruk och innehav), stöld från butik, olovlig körning, rattfylleri (inklusive drograttfylleri) och brott mot knivlagen är de vanligaste brottstyperna. Utöver de vanligaste brottstyperna har Snabbare lagföring även använts på bland annat vissa trafikbrott, några fall av olaga intrång och våldsamt motstånd.

Tabell 1. Antal registrerade misstankar inom försöksverksamheten Snabbare lagföring hos polisen, uppdelat på brottstyp.

Brottstyp	Antal misstankar	Andel
Samtliga misstankar	1 365	100 %
Narkotikabrott (bruk och innehav)	485	36 %
Stöld (från butik)	328	24 %
Olovlig körning (inkl. grov)	248	18 %
Rattfylleri (inkl. grov och drograttfylleri)	151	11 %
Brott mot knivlagen	46	3 %
Övriga	107	8 %

Antalet brottsmisstankar inom försöksverksamheten kan sättas i relation till det totala antalet registrerade brottsmisstankar inom aktuella brottstyper i försöksområdet (Solna, Rinkeby och Täby lokalpolisområden) under motsvarande period (tabell 2). I försöksområdet registrerades totalt 3 462 misstankar av aktuella brottstyper under perioden. Av dessa hanterades 39 procent inom försöksverksamheten Snabbare lagföring.

⁸ Den huvudsakliga anledningen till att resultaten bör anses vara preliminära är den korta uppföljningsperioden. Se beskrivning i avsnittet *Metod och material*.

Av samtliga olovliga körningar samt stölder från butik i försöksområdet (Solna, Rinkeby och Täby lokalpolisområden) har omkring hälften hanterats inom Snabbare lagföring. För övriga utvalda brottstyper har det varit vanligare med hantering inom den ordinarie verksamheten (se tabell 2).

Tabell 2. Andel brottsmisstankar inom försöksverksamheten respektive ordinarie verksamhet i försöksområdet, för olika brottstyper. Antal brottsmisstankar i försöksområdet, per brottstyp, inom parentes.

Brottstyp	Försöksverksamhet	Ordinarie verksamhet i försöksområdet	Totalt i försöksområdet
Samtliga utvalda brottstyper	39 %	61 %	100 % (3 462)
Narkotikabrott (bruk och innehav)	37 %	63 %	100 % (1 316)
Stöld (från butik)	54 %	46 %	100 % (603)
Olovlig körning (inkl. grov)	50 %	50 %	100 % (501)
Rattfylleri (inkl. grov och drograttfylleri)	38 %	62 %	100 % (399)
Brott mot knivlagen	29 %	71 %	100 % (159)

I tabell 3 framgår fördelningen av redovisade, nedlagda, respektive öppna brottsmisstankar, samt ordningsböter, inom försöksverksamheten respektive ordinarie verksamhet. Skillnaderna i misstankar, mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten, är stora. Inom försöksverksamheten har en större andel av misstankarna redovisats till åklagare (77 %) än inom ordinarie verksamhet (36 %), medan andelen öppna misstankar är större i den ordinarie verksamheten. Inom försöksverksamheten ingick 6 procent av misstankarna i öppna ärenden vid den tidpunkt då materialet togs ut, medan motsvarande siffra i ordinarie verksamhet var 38 procent.

Tabell 3. Andel redovisade, nedlagda respektive öppna brottsmisstankar samt ordningsböter, inom försöksverksamheten respektive ordinarie verksamhet. Antal inom parentes.

Status	Försöksverksamhet	Ordinarie verksamhet
Redovisade till åklagare	77 % (1 055)	36 % (1 618)
Nedlagda	17 % (231)	25 % (1 146)
Ordningsböter	<1 % (3)	1 % (45)
Öppna	6 % (76)	38 % (1 702)
Totalt	100 % (1 365)	100 % (4512)

Att andelen öppna misstankar är större i den ordinarie verksamheten beror i första hand på längre handläggningstider i den ordinarie

verksamheten. Att uppföljningsperioden för datauttaget är relativt kort förstärker skillnaden.⁹

Om endast avslutade misstankar ingår i beräkningen är andelen redovisade misstankar 82 procent för försöksverksamheten. Motsvarande siffra för den ordinarie verksamheten är 57 procent.

Åklagarmyndigheten¹⁰

Totalt har 1 075 av de misstankar som registrerades av polisen inom försöksverksamheten inkommit till en åklagarkammare under undersökningsperioden. Huvuddelen, 94 procent, av dessa har handlagts på Västerorts åklagarkammare.

Tabell 4. Antal misstankar inom försöksverksamheten fördelade på åklagarkammare.

Åklagarkammare	Antal misstankar	Andel
Västerort	1 010	94 %
Norrort	27	3 %
Östersund	22	2 %
Övriga	16	1 %
Totalt	1 075	100 %

Att nästan alla misstankar inkommit till Västerorts åklagarkammare är förväntat och beror bland annat på att kammaren handlägger brott begångna i stora delar av försöksområdet. Det beror också på att Västerorts åklagarkammare har en särskild mängdbrottsenhet som hanterar mängdbrott från hela Stockholms åklagarområde, inklusive brott som geografiskt hör till Norrorts åklagarkammare. Vid Östersunds åklagarkammare handläggs trafikbrott inom försöksområdet. Att några misstankar inom försöksverksamheten handlagts vid övriga kammare kan förklaras av att dessa misstankar samordnats med ärenden som handlagts utanför försöksverksamheten och att den särskilda markeringen av ärendet som Snabbare lagföring ändå har legat kvar.

⁹ Datauttaget från polisen gjordes den 9 oktober och i materialet ingår misstankar registrerade mellan 29 januari och 30 september 2018.

¹⁰ Det totala antalet misstankar hos åklagare skiljer sig något från antalet misstankar som redovisats av polis. Detta beror på att datauttagen har gjorts vid olika tidpunkter. Ett antal misstankar som var öppna vid tidpunkten för polisens datauttag har redovisats innan uttaget gjordes hos åklagaren och därmed kommit med i materialet. Samma gäller misstankar som inkommit till domstolen.

Tabell 5. Fördelning av olika typer av åklagarbeslut samt öppna misstankar, i försöksverksamheten respektive i ordinarie verksamhet. Antal inom parentes.

Beslut	Försöksverksamhet	Ordinarie verksamhet
Åtal	67 % (722)	42 % (794)
Strafförelägganden	23 % (247)	20 % (372)
Åtalsunderlåtelse	5 % (54)	5 % (85)
Ej åtal	2 % (24)	7 % (127)
Kompletteringar	2 % (19)	12 % (232)
Öppna	1 % (9)	14 % (264)
Totalt	100 % (1 075)	100 % (1 874)

Som framgår av tabell 5 finns det skillnader mellan försöksverksamheten och ordinarie verksamhet vad gäller andelen öppna misstankar och olika typer av åklagarbeslut. Till exempel har 67 procent av misstankarna inom försöksverksamheten fått ett åtalsbeslut. Detta kan jämföras med 42 procent i den ordinarie verksamheten. I den ordinarie verksamheten är istället den andel som lagts ner (ej åtal) större än i försöksverksamheten (7 % jämfört med 2 %). Också den andel av misstankarna som skickats tillbaka till polisen för komplettering¹¹ är större i den ordinarie verksamheten än i försöksverksamheten (12 % jämfört med 2 %).

Det finns även skillnader mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten i andel beslutade respektive öppna misstankar. I försöksverksamheten är mindre än 1 procent öppna. Motsvarande andel i den ordinarie verksamheten är 14 procent. Precis som skillnader i andel öppna misstankar hos polisen kan denna skillnad förklaras av längre handläggningstider i den ordinarie verksamheten i kombination med utvärderingens korta uppföljningsperiod. Den stora andelen öppna misstankar i den ordinarie verksamheten innebär att det inte är lämpligt att dra några slutsatser kring andelen lagföringar (strafförelägganden och åtalsunderlåtelse). Detta eftersom vi inte vet om de öppna misstankarna kommer avslutas i en lagföring eller inte.

Sett till endast misstankar som har ett åklagarbeslut är skillnaden mindre mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten. Då uppgår andelen som lett till åtal till 68 procent inom försöksverksamheten och 49 procent i den ordinarie verksamheten. Andelen som fått beslut om strafföreläggande är 23 procent i både försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten.

¹¹ Den korrekta benämningen på beslutet är "FU-ledning överlämnas till utredande myndighet", men innebär att redovisad förundersökning skickas åter till polis för komplettering. I uppgifter från Åklagarmyndigheten framgår endast det senaste åklagarbeslutet. Det innebär att andelen kompletteringar sannolikt underskattas något för både försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten. De misstankar som senare fått något av övriga beslut kan ha kompletterats av polisen och sedan åter redovisats till åklagare.

Domstolarna

Totalt har 698 misstankar inom Snabbare lagföring handlagts vid de tingsrätter (Solna och Attunda) som ingår i försöksverksamheten. De flesta av dem har handlagts vid Solna tingsrätt (78 %).

Tabell 6. Antal misstankar inom försöksverksamheten fördelade på tingsrätt.

Tingsrätt	Antal misstankar	Andel
Solna	545	78 %
Attunda	153	22 %
Totalt	698	100 %

I tabell 7 framgår fördelning av beslut och öppna misstankar i domstol inom försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten. Av brottsmisstankarna inom försöksverksamheten har 72 procent bifallits i domstol. I den ordinarie verksamheten har 44 procent bifallits.

Tabell 7. Fördelning av beslut i domstol i försöksverksamheten respektive ordinarie verksamhet. Antal inom parentes.

Beslut	Försöksverksamhet	Ordinarie verksamhet
Bifallna brottsmisstankar	72 % (501)	44 % (316)
Ej bifallna brottsmisstankar	1 % (10)	2 % (14)
Avskrivna	<1 % (1)	1 % (6)
Öppna	27 % (186)	54 % (386)
Totalt	100 % (698)	100 % (722)

Precis som hos polisen och hos åklagaren finns det också hos domstolarna skillnader mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten när det gäller andelen öppna misstankar. Av de misstankar inom försöksverksamheten som inkommit till domstol under undersökningsperioden var 27 procent fortfarande öppna vid tidpunkten för datauttaget. Av de misstankar i den ordinarie verksamhet som inkommit till domstol var andelen öppna dubbelt så stor. Skillnaden kan i stor utsträckning förklaras med att handläggningstiden är längre i den ordinarie verksamheten.

Om endast beslutade misstankar ingår i fördelningen är de ovanstående skillnaderna betydligt mindre. Andelen bifallna misstankar i försöksverksamheten är 98 procent, och i den ordinarie verksamheten är den 94 procent.

Andelen bifallna misstankar kan förändras med en längre uppföljningsperiod och fler avslutade misstankar. Några slutsatser bör därför inte dras utifrån skillnader i andelen lagföringar mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten.

NFC och RMV

När brottsutredningar behöver en teknisk eller medicinsk analys sköts den av Nationellt forensiskt center (NFC) respektive Rättsmedicinalverket (RMV). Inom försöksverksamheten är analyser hos NFC aktuella vid misstänkta narkotikainnehav. Till RMV skickar

polisen material för analys vid misstänkta narkotikabruk och rattfyllerier (alkohol och narkotika).

Tabell 8. Antal inkomna ärenden inom försöksverksamheten handlagda hos Nationellt forensiskt center (NFC) och Rättsmedicinalverket (RMV).¹²

Organisation		Antal ärenden
NFC	Narkotikabrott, innehav	257
RMV	Narkotikabrott, eget bruk	124
	Rattfylleri	64

Under undersökningsperioden har NFC handlagt 257 ärenden, samtliga gällande narkotikabrott (innehav). Det motsvarar 24 procent av alla de ärenden inom försöksverksamheten som handlagts hos polisen. RMV har handlagt totalt 188 ärenden fördelat på 124 narkotikabrott (eget bruk) och 64 ärenden med misstänkta rattfyllerier (droger och alkohol). Det motsvarar 18 procent av alla ärenden inom försöksverksamheten.

Kriminalvården

Inom försöksverksamheten Snabbare lagföring hanterar frivården i Stockholms stad och Stockholms län de personutredningar som görs på misstänkta personer. Under perioden 1 maj till 30 september har totalt 22 personutredningar genomförts inom försöksverksamheten. Vid 9 av dessa har den utredda personen varit misstänkt för narkotikabrott, vid 7 utredningar för rattfylleri och vid 3 utredningar för stöld.

Tabell 9. Antal avslutade personutredningar uppdelade på brottstyp inom försöksverksamheten.

Brottstyp	Antal personutredningar
Narkotikabrott	9
Rattfylleri	7
Stöld	3
Övriga brott	3
Totalt	22

Omfattningen av strafföreläggande med fullmakt

Som framgår av det inledande avsnittet kan en misstänkt person utfärda en fullmakt för godkännande av strafföreläggande, efter information från polis eller annan utredare. En sådan fullmakt kan användas för brottstyperna ringa stöld, rattfylleri (alkohol), brott mot knivlagen och olovlig körning. För ringa stöld, rattfylleri och

¹² Analysenheten här är *ärenden*, hos både RMV och NFC. Detta till skillnad från uppgifter om polis, åklagarkammare och tingsrätter i avsnitten ovan, där den redovisade enheten är *brottsmisstankar*. Uppgifter från RMV och NFC kan inte kopplas till enskilda brottsmisstankar.

brott mot knivlagen har fullmakt kunnat användas redan från försöksverksamhetens start, men för olovlig körning först sedan tidig höst 2018.¹³

Sett till de brottstyper där fullmakt kunnat användas har totalt 59 procent av strafföreläggandena inom försöksverksamheten utfärdats med fullmakt. Störst andel fullmakter har använts vid ringa stöld respektive vid rattfylleri, 72 procent av alla strafförelägganden. För olovlig körning infördes fullmakt senare, vilket kan förklara att andelen fullmakter är lägre än för övriga brottstyper.¹⁴

Tabell 10. Andel strafförelägganden som utfärdats med respektive utan fullmakt, inom försöksverksamheten, per brottstyp. Antal inom parentes.

Brottstyp	Strafföreläggande med fullmakt	Strafföreläggande utan fullmakt	Totalt
Stöld (från butik)	72 %	28 %	100 % (72)
Rattfylleri (inkl. grov)	72 %	28 %	100 % (47)
Brott mot knivlagen	43 %	57 %	100 % (7)
Olovlig körning (inkl. grov)	28 %	72 %	100 % (46)
Totalt för brottstyper med möjlighet till fullmakt	59 %	41 %	100 % (172)

Att fullmakt inte används för samtliga strafförelägganden som utfärdas för ringa stöld, rattfylleri (alkohol), brott mot knivlagen och olovlig körning kan bero på olika saker. En anledning kan vara att den misstänkta gärningspersonen inte erkänner brott direkt på brottsplatsen. En annan förklaring kan vara att patrullen gör en initial bedömning att strafföreläggande inte är aktuellt, på grund av att den misstänkta personen är aktuell i andra pågående brottsutredningar, men att åklagaren sedan gör en annan bedömning.

Omfattningen av tillgänglighetsdelgivning

Tillgänglighetsdelgivning är en ny delgivningsform, som endast används inom försöksverksamheten Snabbare lagföring (se redovisningens inledning för en mer detaljerad beskrivning). Tillgänglighetsdelgivningen infördes som delgivningsform 1 maj 2018. Av de misstankar inom försöksverksamheten, som registrerats hos polis från och med 1 maj och som nått domstol, har tillgänglighetsdelgivning använts vid 60 procent av misstankarna. Störst andel tillgänglighetsdelgivningar finns vid narkotikabrott (67 %) och stöld (66 %).

¹³ Från 1 januari 2019 kan fullmakt även användas för ringa narkotikabrott (eget bruk).

¹⁴ Vanliga strafförelägganden har även använts för andra brottstyper än vad som presenteras i tabell 10.

Tabell 11. Delgivning inom försöksverksamheten uppdelat på delgivningsform och brottstyp. 1 maj 2018 – 19 oktober 2018. Antal inom parentes.

Brottstyp	Tillgänglighetsdelgivning	Annan delgivningsform	Totalt
Narkotikabrott, bruk och innehav	67 %	33 %	100 % (134)
Stöld (från butik)	66 %	34 %	100 % (102)
Olovlig körning (inkl. grov)	48 %	52 %	100 % (92)
Rattfylleri (inkl. grov, alkohol och narkotika)	54 %	46 %	100 % (41)
Brott mot knivlagen	61 %	39 %	100 % (13)
Övriga brott	56 %	44 %	100 % (18)
Samtliga brott	60 %	40 %	100 % (400)

En anledning till att tillgänglighetsdelgivning inte används är att polisen gjort bedömningen att det kommer att bli aktuellt med strafföreläggande, men att åklagare sedan gör en annan bedömning. Polisen har i dessa fall inhämtat fullmakt för strafföreläggande från den misstänkta personen i samband med ingripandet, och därför inte informerat om tillgänglighetsdelgivning eller bokad tid för huvudförhandling. I dessa situationer behöver domstolen använda en annan delgivningsform. En annan anledning är att utredningen tar längre tid än den ursprungliga bedömningen. Det kan leda till att det datum för tillgänglighetsdelgivning som angivits till den misstänkta personen, i samband med ingripandet, hinner passera. Då spricker tillgänglighetsdelgivningen och domstolen måste använda en annan delgivningsform.

Uppgifterna om tillgänglighetsdelgivningen kan även användas för att få en bild av i vilken utsträckning man inom försöksverksamheten kunnat använda de särskilt avsatta tingsrättstiderna. Tider för tillgänglighetsdelgivning och huvudförhandling bokas samtidigt av polisen, vilket innebär att när den misstänkta personen fått information om tillgänglighetsdelgivning har hen också fått en preliminär tid för huvudförhandling.

Handläggningstider

I avsnittet redovisas sammanlagda handläggningstider från registrerad anmälan till avslut, handläggningstider på respektive myndighet i rättskedjan, samt handläggningstider vid användning av försöksverksamhetens särskilda verktyg: fullmakt för strafföreläggande och tillgänglighetsdelgivning. Som referensmått i redovisningen av handläggningstider används ordinarie verksamhet i de lokalpolisområden som inte ingår i försöksverksamheten.

Förutsättningar för beräkning av handläggningstider

I beräkningarna av handläggningstider ingår endast misstankar inom avslutade ärenden. Öppna misstankar ingår inte, eftersom de inte har handlagts färdigt och inte har någon handläggningstid. Undersökningens korta uppföljningsperiod gör att andelen öppna misstankar är förhållandevis stor – många registrerade misstankar har inte hunnit avslutas inom uppföljningsperioden. Detta innebär att sanno-

likheten att komma med i beräkningen av handläggningstider är högre för misstankar med kort handläggningstid än för misstankar med längre handläggningstid. Sannolikheten att komma med är också högre för misstankar som har registrerats i början av undersökningsperioden. I och med detta underskattas handläggningstiderna både för försöksverksamheten och för den ordinarie verksamheten. Eftersom andelen öppna misstankar är störst inom den ordinarie verksamheten blir underskattningen av handläggningstiderna störst där.¹⁵ I läsningen av resultaten bör detta beaktas.

En annan tydlig skillnad mellan verksamheterna är att det i försöksverksamheten är färre misstankar som har lagts ner än i den ordinarie verksamheten. Misstankar som läggs ner hos polisen har generellt korta tider mellan registrerad anmälan och avslut (nedläggning) och skulle vid en beräkning av handläggningstid påverka resultatet. Det huvudsakliga skälet till nedläggning hos polisen är att det inte finns rimliga förutsättningar att klara upp misstanken. De bristande förutsättningarna kan i vissa fall ha varit omöjliga att förebygga, men i vissa fall kan det även handla om att polisen inte har vidtagit tillräckliga utredningsåtgärder i ett tidigt skede. Den korta handläggningstiden blir i dessa fall inte ett mått på en effektiv handläggning utan istället på bristande kvalitet i utredningen. För att inte låta denna osäkerhet påverka resultatet har misstankar som lagts ner hos polisen exkluderats från de redovisade måtten på handläggningstid.¹⁶

Även misstankar som har ett ologiskt tidsflöde någonstans i rättskedjan har exkluderats. Det kan till exempel handla om negativa handläggningstider och andra uppenbara fel i datumen. Att misstankar exkluderats vid beräkningar av handläggningstider gör att antalet misstankar skiljer sig från redovisningarna i föregående avsnitt.¹⁷

Sammanlagda handläggningstider

Mediantiden från registrerad anmälan till avslut hos polis, åklagare eller domstol inom försöksverksamheten är 33 dagar. Motsvarande mediantid inom den ordinarie verksamheten är 41 dagar. Skillnaden i tid mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten är därmed 8 dagar.

¹⁵ Andelen öppna misstankar (hela rättskedjan) i försöksverksamheten är 23 procent och i den ordinarie verksamheten 54 procent (se även tabellerna 3, 5 och 7). Mediantiden för hur länge misstankarna har varit öppna är 123 dagar i försöksverksamheten och 113 dagar i den ordinarie verksamheten.

¹⁶ De fall där ordningsbot utfärdats, och misstanken på så sätt avslutats hos polisen, ingår i beräkningen. Det gör även de misstankar som lagts ner hos åklagare eller i domstol.

¹⁷ I en typ av uppenbart fel i datum har Brå justerat ursprungsvärdena. För 75 misstankar låg datum för inkommande till domstol utanför försöksperioden, trots att samtliga övriga datum var inom försöksperioden. En analys visade att för de flesta misstankar fanns det ingen skillnad mellan inkommande datum och stämningsdatum. Datum på inkommande till domstol imputerades därför utifrån stämningsdatum.

Tabell 12. Sammanlagd handläggningstid i antal dagar (från registrerad anmälan till avslut) i försöksverksamheten och ordinarie verksamhet. Antal misstankar inom parentes.

	Försöksverksamhet (826)	Ordinarie verksamhet (940)
Median	33	41
Minimum ¹⁸	0	0
Maximum	241	251

Om man istället för att enbart titta på de brottsmisstankar som ingår i försöksverksamheten, lägger ihop dessa med övriga motsvarande brottsmisstankar inom försöksområdet, blir det sammanlagda handläggningstiden längre. Mediantiden blir då 36 dagar. Om fler misstankar skulle ingå i försöksverksamheten skulle handläggningstiden inom försöksområdet som helhet sannolikt kunna vara kortare. Detta förutsätter dock att handläggningen av andra brottsmisstankar inte påverkas negativt.

En stor andel av misstankarna har avslutats inom 6 veckor; det rör sig om 60 procent i försöksverksamheten och 51 procent i den ordinarie verksamheten. När det gäller andelen misstankar med en handläggningstid på över 10 veckor är skillnaden mellan verksamheterna större. I försöksverksamheten är andelen 18 procent, och motsvarande andel för den ordinarie verksamheten är 35 procent. Detta visar att det inom bägge verksamheterna finns misstankar som har handlagts snabbt, men att det inom den ordinarie verksamheten finns fler misstankar med långa handläggningstider.

Tabell 13. Fördelning av brottsmisstankarna efter sammanlagd handläggningstid (från registrerad anmälan till avslut), inom försöksverksamheten respektive den ordinarie verksamheten.

	Försöksverksamhet (totalt 826 misstankar)	Ordinarie verksamhet (totalt 940 misstankar)
Upp till 2 veckor (0–14 dagar)	28 %	24 %
2–6 veckor (15–42 dagar)	32 %	27 %
6–10 veckor (43–70 dagar)	22 %	15 %
Över 10 veckor (>70 dagar)	18 %	35 %

I tabell 14 redovisas de sammanlagda handläggningstiderna, från registrerad anmälan till avslut, uppdelat på om handläggningen avslutats hos åklagare eller i domstol. En misstanke kan avslutas hos åklagaren genom strafföreläggande, åtalsunderlåtelse eller ett beslut att inte väcka åtal, det vill säga ett negativt åtalsbeslut. Avslut i domstol innebär att misstanken lett till dom eller blivit avskriven vid tingsrätten.

¹⁸ I materialet har 33 misstankar en handläggningstid på 0 dagar. I de flesta fall finns det rimliga förklaringar, såsom beslut om ordningsbot och strafföreläggande.

Det framgår tydligt att handläggningstiden är betydligt kortare för de misstankar som avslutas hos åklagare än de som avslutas i domstol. Detta gäller både för försöksverksamheten och för den ordinarie verksamheten.

Skillnaderna i handläggningstid mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten blir mer framträdande när resultaten redovisas uppdelade på var misstanken avslutats, jämfört med när uppgifterna redovisas sammantaget, som i tabell 12. En förklaring till att skillnaderna blir mindre framträdande när handläggningstiderna redovisas sammantaget är att en större andel misstankar inom försöksverksamheten har hunnit igenom rättsprocessens alla steg och avslutats i domstol. I den ordinarie verksamheten har de avslutade misstankarna i större utsträckning avslutats hos åklagaren. De misstankar som har gått till åtal är i stor utsträckning fortfarande öppna, och är därmed inte med i beräkningen av handläggningstiden. Detta leder till att handläggningstiderna för försöksverksamheten ser längre ut när de redovisas sammantaget, oberoende av i vilken instans misstanken avslutats (som i tabell 12).

För de misstankar som avslutats hos åklagare är mediantiden för handläggning 27 dagar kortare inom försöksverksamheten än inom den ordinarie verksamheten. För de misstankar som avslutats i domstol är handläggningstiden inom försöksverksamheten 47 dagar kortare.

Tabell 14. Sammanlagd handläggningstid i antal dagar (från registrerad anmälan till avslut) i försöksverksamheten och i ordinarie verksamhet, fördelad på avslut hos åklagare respektive avslut i tingsrätt. Antal misstankar inom parentes.

	Avslut åklagare		Avslut tingsrätt	
	Försöks- verksamhet (320)	Ordinarie verksamhet (572)	Försöks- verksamhet (503)	Ordinarie verksamhet (323)
Median	5	32	51	98
Minimum ¹⁹	0	0	9	0
Maximum	119	222	241	251

Handläggningstider uppdelade på respektive myndighet

I tabell 15 redovisas handläggningstider uppdelade på respektive myndighet. För att ingå i beräkningen av handläggningstid på respektive myndighet ska misstanken vara färdighandlad på aktuell myndighet, men kan fortfarande vara öppen vid en myndighet se-

¹⁹ I materialet har 33 misstankar en handläggningstid på 0 dagar. I de flesta fall finns det rimliga förklaringar, såsom beslut om ordningsbot eller strafföreläggande. Enstaka fall kan dock inte förklaras.

nare i kedjan. Precis som i beräkningen av de sammanlagda handläggningstiderna ingår inte misstankar som lagts ner hos polisen.²⁰

Tabell 15. Handläggningstid i dagar hos polis, åklagare respektive tingsrätt, i försöksverksamheten och i ordinarie verksamhet. Antal misstankar inom parentes.

	Polis		Åklagare		Tingsrätt	
	Försöksverksamhet (1 144)	Ordinarie verksamhet (1 631)	Försöksverksamhet (1 050)	Ordinarie verksamhet (1 336)	Försöksverksamhet (503)	Ordinarie verksamhet (324)
Median	7	24	1	8	38	60
Minimum	0	0	0	0	7	0
Maximum	195	232	47	148	221	243

Hos både polis, åklagare och tingsrätt syns en skillnad i handläggningstid mellan försöksverksamheten och ordinarie verksamhet. Mediantiden för handläggning hos polisen är 7 dagar för försöksverksamheten och 24 dagar för den ordinarie verksamheten. Det är en skillnad på 17 dagar. Hos åklagare är mediantiden 1 dag för misstankar inom försöksverksamheten och 8 dagar för den ordinarie verksamheten, en skillnad på 7 dagar. Vid domstolarna är skillnaden mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten 22 dagar, med en mediantid på 38 dagar för försöksverksamheten och 60 dagar för den ordinarie verksamheten.

I antal dagar är skillnaden i mediantid mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten därmed störst hos domstolarna (22 dagar). Procentuellt är skillnaden störst hos åklagarna, där mediantiden i försöksverksamheten endast är 13 procent av mediantiden i den ordinarie verksamheten.

Både i försöksverksamheten och i den ordinarie verksamheten är polisens handläggningstid längre för de brottstyper som kräver analys av NFC eller RMV, än för de brottstyper som inte kräver någon analys (se tabell 16).²¹ Inom försöksverksamheten är mediantiden för de brottstyper som inte kräver analys 1 dag och i den ordinarie verksamheten är mediantiden 10 dagar. För de brott som kräver analys är mediantiden betydligt längre, 15 dagar respektive 44 dagar. Skillnaden i polisens handläggningstid mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten är således störst för de brottstyper som kräver analys, där det skiljer 29 dagar mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten.

²⁰ I beräkningen av polisens handläggningstider ingår misstankar med utfärdad ordningsbot eller misstankar som redovisats till åklagare. I beräkningen av handläggningstiden hos åklagare ingår misstankar med beslut om åtal, åtalsunderlåtelse, strafföreläggande eller att inte väcka åtal. För beräkning av handläggningstid hos domstol ingår misstankar där misstankarna prövats eller lagts ner.

²¹ Brottsstyper som kräver analys innefattar narkotikabrott (eget bruk och innehav samt enstaka fall av framställning och överlåtelse) samt rattfylleri (alkohol och narkotika).

Tabell 16. Handläggningstid i dagar hos polisen, inom försöksverksamheten respektive ordinarie verksamhet, uppdelat på brottstyper som kräver analys av Nationellt forensiskt centrum (NFC) eller Rättsmedicinalverket (RMV) respektive övriga brottstyper. Antal inom parentes.

	Försöksverksamhet		Ordinarie verksamhet	
	Analysbrott (462)	Övriga brott (682)	Analysbrott (709)	Övriga brott (967)
Median	15	1	44	10
Minimum	0	0	0	0
Maximum	195	195	229	232

Även hos NFC och RMV syns skillnader i handläggningstid mellan försöksverksamheten och ordinarie verksamhet (se tabell 17). Hos NFC är mediantiden för ärenden inom försöksverksamheten 4 dagar. Motsvarande tid i den ordinarie verksamheten är 7 dagar. För RMV är motsvarande siffror 6 respektive 12 dagar. Skillnaden är dock inte tillräckligt stor för att förklara hela skillnaden i polisens handläggningstid för de brottstyper som kräver analys. Utöver skillnaden i handläggningstid hos NFC och RMV tycks det finnas någonting i polisens handläggning som ytterligare kortar tiderna för analysbrotten inom Snabbare lagföring.

Tabell 17. Handläggningstid i dagar för ärenden hos Nationellt forensiskt center (NFC) respektive hos Rättsmedicinalverket (RMV), i försöksverksamheten och i ordinarie verksamhet. Antal ärenden i parentes.

	NFC		RMV	
	Försöks- verksamhet (257)	Ordinarie verksamhet (22 495) ²²	Försöks- verksamhet (188)	Ordinarie verksamhet (31 696) ²³
Median	4	7	6	12
Minimum	1	0	0	0
Maximum	13	144	28	233

I tabell 18 redovisas handläggningstiden för personutredningar på Kriminalvården. Mediantiden för personutredningar som ingått i försöksverksamheten är 10 dagar.

²² Referensmättet från NFC består av samtliga ordinarie narkotikaärenden (ej förtur) i hela landet, handlagda på NFC under perioden 29 januari 2018 – 30 september 2018.

²³ Referensmättet från RMV består av samtliga (ej förtur) rattfylleriärenden (alkohol och narkotika) och narkotikaärenden (eget bruk) i hela landet, handlagda på RMV under perioden 29 januari 2018 – 30 september 2018.

Tabell 18. Handläggningstid i dagar hos Kriminalvården för personutredningar inom försöksverksamheten. Antal personutredningar inom parentes.²⁴

	Median	Minimum	Maximum
Kriminalvården (22)	10	3	90

För Kriminalvårdens handläggning av personutredningar som inte ingår i försöksverksamheten finns inget referensmått som redovisar handläggningstidernas medianvärde. Istället kan försöksverksamheten sättas i relation till andelen personutredningar i Stockholm (stad och län) med en handläggningstid på fyra veckor eller mer. Av personutredningar i den ordinarie verksamheten har 74 procent en handläggningstid på fyra veckor eller mer. Eftersom mediantiden för försöksverksamheten är under två veckor, är det en betydande skillnad mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten.

Handläggningstider vid användning av försöksverksamhetens särskilda verktyg

I tabellen redovisas handläggningstiden för misstankar inom försöksverksamheten, från registrerad anmälan till utfärdat strafföreläggande, uppdelat på strafföreläggande med respektive utan fullmakt.

Tabell 19. Sammanlagd handläggningstid i dagar (från registrerad anmälan till avslut) för misstankar inom försöksverksamheten med utfärdat strafföreläggande, uppdelat på strafföreläggande med respektive utan fullmakt. Antal inom parentes.

Brottstyp	Strafföreläggande med fullmakt (101)	Strafföreläggande utan fullmakt (141)
Median	2	13
Minimum	0	1
Maximum	15	111

Inom försöksverksamheten är mediantiden för handläggning av de strafförelägganden som utfärdats med fullmakt 2 dagar, och för dem som utfärdats utan fullmakt 13 dagar. Det innebär att handläggningstiden för de strafförelägganden som utfärdats med fullmakt är 15 procent av motsvarande tid för de strafförelägganden som utfärdats på vanligt sätt.

I tabell 20 redovisas handläggningstiden, från registrerad anmälan till avslut i domstol, uppdelat på den delgivningsform som använts.

²⁴ Personutredningar ingår i försöksverksamheten först från 1 maj 2018. Undersökningsperioden för de uppgifter som presenteras om Kriminalvården är därmed 1 maj 2018 – 30 september 2018.

Tabell 20. Sammanlagd handläggningstid i dagar (från registrerad anmälan till avslut) för misstankar inom försöksverksamheten som handlagts i domstol uppdelat på delgivningsform. Antal inom parentes.

Brottstyp	Tillgänglighetsdelgivning (177)	Annan delgivningsform (326)
Median	36	65
Minimum	9	17
Maximum	204	241

Mediantiden för handläggning av misstankar där tillgänglighetsdelgivning använts som delgivningsform i domstol är 36 dagar. För handläggning av misstankar där annan delgivningsform använts är mediantiden 65 dagar. Det är en skillnad på 29 dagar och innebär att för de misstankar inom försöksverksamheten där tillgänglighetsdelgivning använts i domstol är mediantiden för handläggning 55 procent av motsvarande tid för övriga misstankar inom försöksverksamheten. Den observerade skillnaden mellan delgivningsformerna kan dock inte endast förklaras av delgivningen i sig. När tillgänglighetsdelgivning används, nyttjas även de särskilt avsatta tiderna för huvudförhandling, vilket möjliggör kortare väntetider i tingsrätten.

Hur har försöksverksamheten bedrivits?

I följande avsnitt av delrapporten redovisas några preliminära reflektioner kring försöksverksamhetens genomförande. Reflektionerna bygger på kvalitativa intervjuer med representanter för de myndigheter som ingår i försöksverksamheten, observationer av poliser i ingripandeverksamhet, observationer av jourhavande förundersökningsledare samt enkäter till poliser i ingripandeverksamhet.

Reflektionerna är preliminära i den bemärkelsen att analysen de bygger på är begränsad, vad gäller både djup och bredd. Eftersom det är en delrapport har flera relevanta aspekter valts bort, både i analys och i redovisning. Brå väljer att presentera reflektionerna trots att analysen inte är fullständig, eftersom vi bedömer att de har betydelse i planeringsarbetet inför pågående och eventuell vidare utvidgning av försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål.

Positiva erfarenheter

Nedan beskrivs viktiga erfarenheter av införandet och genomförandet av Snabbare lagföring, som bör tillvaratas i en eventuell vidare utvidgning av försöksverksamheten. Brå menar att dessa delar av försöksverksamhetens genomförande har haft betydelse för de positiva resultat som redovisats i tidigare avsnitt.

Delaktighet

Införandet av försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål har kännetecknats av delaktighet och inflytande bland medarbetare på de lokalt berörda myndigheterna. Det handlar dels om *införandet* av arbetsmodellen och dess verktyg – att förberedelse- och planeringsarbetet inför operativ start präglats av delaktighet – dels om att det *löpande arbetet* enligt modellen och dess verktyg innebär en hög grad av delaktighet.

Uppdraget anger endast ramarna

Uppdraget och det betänkande (Ds 2017:36) som ligger till grund för uppdraget anger i huvudsak endast ramarna för försöksverksamheten. Detta har möjliggjort en hög grad av delaktighet för de medarbetare på olika nivåer som deltagit i försöksverksamhetens planerings- och förberedelsearbete. Det har varit upp till de lokala representanterna att fylla uppdraget med praktiskt innehåll. I intervjuer med medarbetare på de lokala verksamheterna beskrivs hur det funnits bra möjligheter att tillsammans skapa verksamhetsanpassade arbetssätt och rutiner. Beslutsvägarna har varit korta och samverkan mellan myndigheter på lokal nivå har i många fall skapat förutsättningar för snabba lösningar på potentiella problem.

En representant för Polismyndigheten uttryckte det så här:

Det är avgörande att utförarna får vara med och skapa. Det är vi som oftast vet bäst vad som funkar och inte funkar, och det kommer att vara helt avgörande vid vidare eskalering också.

I observationer och intervjuer framkommer det också att möjligheten att delta i verksamhetens utformning varit viktig för att motivera och engagera de medarbetare som arbetat med införandet. Representanter för olika myndigheter uttrycker att denna delaktighet har varit avgörande för deras driv i införandet.

En operativt styrd försöksverksamhet

Även efter den operativa starten har delaktigheten och möjligheterna att påverka verksamhetens utformning haft betydelse för hur verksamheten har fungerat. Projekt- och arbetsgrupper har omfattat representanter för de lokala operativa verksamheterna, vilket gjort att rutiner och metoder snabbt har kunnat justeras när det uppstått problem.

Det ser vi som kärnan, det viktigaste kugghjulet, att vi fortsätter att skruva på saker som inte fungerar.

Den operativa styrningen har också gjort det möjligt för medarbetare utanför projektorganisationen att föra fram synpunkter på vad som fungerar bra respektive dåligt. Poliser i yttre tjänst har kunnat lyfta problem till jourhavande förundersökningsledare och till sin lokala representant i projektorganisationen. Det har dock under observationer framkommit att poliser i yttre tjänst ibland upplever det svårt att föra fram kritik. Endast i ett lokalpolisområde har det funnits en lokal representant från ingripandeverksamheten i projektorganisationen.

Delaktighet i arbetsmodellen

Arbetsmodellen framhåller även medarbetares delaktighet i det löpande arbetet, och då framför allt för poliser i yttre tjänst. I enkäter och observationer av poliser i ingripandeverksamheten framgår att de motiveras av att se resultat av sitt arbete. Genom fullmakt för strafföreläggande, bokning av huvudförhandling vid ingripandet, direkt återkoppling på arbetet från jourhavande förundersökningsledare och uppföljning i form av domar, blir det tydligt för poliserna i ingripandeverksamheten hur deras arbete är en central del av utredningen och eventuell lagföring av den misstänkte.

En patrull beskriver att det tidigare, innan försöksverksamheten inleddes, kunde kännas som att anmälan skickades in i ett svart hål och att det sällan hände någonting.

Vi rapporterar, rapporterar, rapporterar, utan att det blir något av det.

När den egna insatsens betydelse blir tydligare förbättras också förutsättningarna för engagemang och motivation att göra ett bra jobb.

I enkäten till poliser i ingripandeverksamheten anger 51 procent att Snabbare lagföring ökat deras motivation att arbeta med mängdbrott,²⁵ och 77 procent att arbetet med Snabbare lagföring är givande.²⁶ Poliserna i yttre tjänst är också generellt positiva till de konkreta verktyg inom försöksverksamheten som gör dem mer delaktiga i lagföringen av misstänkta. I enkäten svarar 90 procent att det stämmer mycket eller ganska bra att strafföreläggande med fullmakt är ett bra redskap i arbetet. För tillgänglighetsdelgivning är motsvarande siffra 92 procent.

Att poliser i yttre tjänst är motiverade och engagerade är centralt, eftersom adekvata utredningsåtgärder på plats vid ingripandet avgör förutsättningarna för resten av kedjan.

Kvalitet

Målet med försöksverksamheten är att korta tiden för utredning och lagföring för vissa typer av brott. En viktig komponent för att nå målet är kvaliteten i utredningarna. Det gäller dels de utredningsinsatser som görs i ett tidigt skede – hög kvalitet på de utredningsinsatser som görs i samband med ingripandet innebär tidsbesparingar för den inre utredningsverksamheten (t.ex. genom att utredare inte behöver söka personer via telefon, hålla nya förhör eller utreda om det finns övervakningsfilm). Dels kvaliteten i utredningen som helhet när den redovisas till åklagare – om den redovisade förundersökningen håller hög kvalitet kan åklagaren snabbt fatta sitt beslut och behöver inte skicka tillbaka förundersökningen för komplettering.

De jourhavande förundersökningsledarna är viktiga för utredningskvaliteten

En välfungerande jourverksamhet behövs för att försöksverksamheten Snabbare lagföring ska vara genomförbar. I och med det samtal patrullen ringer till jouren i samband med ingripandet kan den jourhavande förundersökningsledaren kvalitetssäkra de utredningsåtgärder som gjorts på plats. De agerar sedan förundersökningsledare för den fortsatta utredningen och kan se till att utredningen i sin helhet håller hög kvalitet när den redovisas till åklagare (se avsnittet *Försöksverksamhetens beståndsdelar*, ovan, för en beskrivning av arbetsmetoden).

Kontakten mellan patrullerna och förundersökningsledarna har i huvudsak fungerat mycket bra. Poliser i yttre tjänst beskriver hur de blir bra bemötta och får bra stöd när de ringer.

²⁵ På påståendet "Arbetet med Snabbare lagföring har ökat din motivation att arbeta med mängdbrott" har 51 % svarat att det stämmer mycket eller ganska bra, 29 % att det varken stämmer bra eller dåligt, och 21 % att det stämmer mycket eller ganska dåligt.

²⁶ På påståendet "Arbetet med Snabbare lagföring är givande" har 77 % svarat att det stämmer mycket eller ganska bra, 14 % att det varken stämmer bra eller dåligt, och 9 % att det stämmer mycket eller ganska dåligt.

JFUL [jourhavande förundersökningsledare] på dag och kväll är otroligt kompetenta och hjälpsamma, och de svarar alltid när man ringer.

I enkäten till yttre personal svarar 93 procent att de i ganska eller väldigt stor utsträckning får stöd av jourhavande förundersökningsledare i sitt arbete med Snabbare lagföring.

Bra bemötande och konstruktivt stöd gör att poliserna i ingripande- verksamheten är fortsatt motiverade att ringa och mottagliga för den vägledning de får i och utanför telefonsamtalen. Det har dock funnits viss variation i det stöd patrullerna fått av jourhavande förundersökningsledare (se vidare nedan under *Utvecklingsbehov*).

Positivt med återkoppling till yttre personal

En viktig aspekt av den kvalitetshöjande delen av Snabbare lagföring är återkoppling. Återkoppling på genomfört arbete kan bidra till lärande och utveckling och på så sätt höja kvaliteten på utrednings- verksamheten i ett bredare perspektiv än för enbart det enskilda ärendet. Och även här har de jourhavande förundersökningsledarna en nyckelfunktion.

Poliserna i yttre tjänst får återkoppling från jourhavande förundersökningsledare både rörande specifika ärenden och generellt kring vanliga problem eller situationer. Återkoppling på enskilda ärenden kan till exempel handla om ett förhör som inte täckt in allt som behövdes eller en anmälan som bör skrivas annorlunda och kompletteras. Återkoppling ges både i samband med ingripandet, vid granskning av anmälan och senare i utredningsprocessen. Återkoppling på enskilda ärenden ges även genom att domar förmedlas till de poliser som rapporterat brottet. Generell återkoppling ges i huvudsak i samband med utsättningar och kan bestå av råd kring hur vanliga misstag kan undvikas eller hur vanliga bortförklaringar från misstänkta bäst bemöts i förhör.

I de situationer som observerats har återkopplingen tagits emot på ett bra sätt. Många poliser i ingripande- verksamheten vill ha återkoppling – de vill lära sig och utvecklas för att göra ett bra jobb, och utanför försöksverksamheten är det ovanligt med återkoppling. Poliser i yttre tjänst söker även aktivt kontakt med jourhavande förundersökningsledare för att ställa frågor om enskilda ärenden såväl som generella förhållningsätt.

I enkäten till poliser i yttre tjänst svarar 87 procent, av de som angett att de får återkoppling,²⁷ att den återkoppling som de får från jourhavande förundersökningsledare är mycket eller ganska konstruktiv. Under Brås observationer beskriver också de jourhavande förundersökningsledare som jobbat särskilt med Snabbare lagföring hur de ser en positiv utveckling i patrullernas utredningskvalitet under den tid försöksverksamheten pågått.

²⁷ Av svarande anger 23 % att de inte får återkoppling.

Återkoppling från åklagare

Även de jourhavande förundersökningsledarna får återkoppling. Inom försöksverksamheten har det funnits en tät kontakt mellan de jourhavande förundersökningsledare som arbetar särskilt med Snabbare lagföring och representanter för åklagarkammarna och tingsrätterna. Precis som återkopplingen till polis i yttre tjänst bidrar återkopplingen från åklagare till lärande, utveckling och kvalitet.

En av de jourförundersökningsledare som arbetar särskilt med Snabbare lagföring menar att hen genom återkoppling från åklagare hela tiden får mer förståelse för vad åklagarna behöver för att väcka åtal och för att ett ärende ska hålla i rätten.

Att ha den här kontakten med åklagare, att även få ställa de dumaste frågorna, även med tingsrätterna, det är guld värt. Och jag tror det är ömsesidigt.

Myndighetssamverkan

En viktig del i uppdraget att genomföra försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål är ökad samverkan mellan myndigheter. En fungerande myndighetssamverkan är även en förutsättning för flera av de positiva aspekter – delaktighet och återkoppling mellan polis, åklagare och tingsrätter – som beskrivits i avsnitten ovan.

Att samarbetet mellan myndigheterna i försöksverksamheten har fungerat bra framkommer tydligt i de intervjuer som gjorts med representanter för de inblandade myndigheterna. Samarbetet har inneburit konkret operativt arbete, där man gemensamt tagit fram rutiner och arbetsmetoder. Några menar att det är just detta som skapat en sådan positiv samverkan, där alla varit lösningsorienterade – att man skapat någonting från grunden tillsammans. Istället för att endast se till den egna delen av kedjan har man varit beredd att anpassa och justera sina egna interna rutiner och metoder för att förenkla arbetet vid någon av de andra myndigheterna.

En intervjuperson beskriver hur hen upplever att samverkan inom Snabbare lagföring skilt sig från tidigare erfarenheter av myndighetssamverkan:

Bara det att man har träffats och diskuterat tillsammans istället för att skicka promemorior fram och tillbaka ...

Flera intervjupersoner lyfter fram att den positiva upplevelsen av samarbetet mellan myndigheter har fått effekter även utanför försöksverksamheten. De menar att förståelsen för övriga myndigheters verksamhet och förutsättningar har blivit bättre, vilket förenklar samarbetet även i andra frågor. Det är också positivt att de fått nya kontakter och kortare kontaktvägar

Kontaktvägarna till de andra myndigheterna, det känns som att de har krympt. (...) Det har blivit mycket lättare, eftersom man har nå'n att ta kontakt med. Det är ett mervärde som kommer av det här projektet.

Utvecklingsbehov

Utöver de positiva erfarenheter som presenterats ovan har det i arbetet med utvärderingen hittills också framkommit en del tecken på problem i försöksverksamheten. Det material som hittills samlats in är ännu inte tillräckligt för en fördjupad analys, men Brå väljer ändå att lyfta problemen, eftersom en uppskalning av försöksverksamheten pågår, och kunskap om problemen har betydelse i det fortsatta arbetet med försöksverksamheten.

Variationer i stödet från jourhavande förundersökningsledare

I avsnitten ovan om delaktighet och kvalitet beskrivs hur stöd och återkoppling är viktigt för den yttre personalens motivation och utveckling av utredningskompetensen. Det framgår även att detta i många delar har fungerat väl i försöksverksamheten. Det finns dock några delar där Brå bedömer att det finns behov av förbättring.

Återkopplingen kommer inte tillräckligt ofta

Som återkoppling till den ingripande polisen om hur det gått i enskilda ärenden ska polisen få den aktuella domen skickad till sig. Flera upplever dock att de aldrig eller väldigt sällan får återkoppling om hur det har gått i enskilda ärenden, och att de skulle ha glädje av sådan information även när det blivit strafföreläggande, åtalsunderlåtelse eller när ärendet har lagts ner.

Varierande stöd från jourhavande förundersökningsledare

När en jourhavande förundersökningsledare särskilt utsedd för försöksverksamheten finns på plats, fungerar stödet till poliser i yttre tjänst ofta mycket bra. Men nattetid har dessa sällan varit på plats, och samtalen går då till övriga förundersökningsledare, där kompetensen och motivationen har varit skiftande. Det händer bland annat att den jourhavande förundersökningsledare som svarar på patrullens samtal, menar att jouden inte har tid att hantera ärendet eller att ärendet inte passar i försöksverksamheten. Detta skapar frustration hos patrullen och innebär att alla potentiella ärenden inte blir en del av försöksverksamheten.

Att poliserna i yttre tjänst upplever skillnader i möjligheten att få tag på en jourhavande förundersökningsledare framkommer tydligt i deras enkätsvar. På frågan hur lätt eller svårt det är att få tag på jourhavande förundersökningsledare dagtid på vardagar, svarar 91 procent att det är väldigt eller ganska lätt. När det gäller vardagsnätter är det istället 44 procent som svarar att det är väldigt eller ganska lätt. För helgen är motsvarande siffror 83 procent dagtid och 39 procent nattetid.

Ett annat problem är när den jourhavande förundersökningsledaren inte har tillräcklig kompetens och inte kan ge den vägledning och det praktiska stöd som patrullen behöver. Det kan till exempel handla om bristande förslag på utredningsåtgärder eller att det tar lång tid att ta fram datum för tillgänglighetsdelgivning.

I öppna kommentarer i enkäten uttrycks problemet bland annat så här:

Nattetid när de vanliga JFUL sitter så har de inte tid eller kunskap om Snabbare lagföring. Detta gör att man hoppar över det nattetid eller så tar det oerhört lång tid att få hjälp.

Om inte JFUL-snabb arbetar så är det inte lika givande. Kvaliteten på JFUL varierar stort.

Stödet från jourhavande förundersökningsledare till yttre personal varierar också mellan de olika lokalpolisområden som ingår i försöksverksamheten (Solna, Rinkeby och Täby). Den yttre personalen i Solna och Rinkeby har sin utgångspunkt och sköter huvudsakligen sin rapportering från polishuset i Solna. Där sitter också jourverksamheten för polisområde Stockholm nord. Täby-poliserna utgår från polisstationen i Täby.

Den fysiska närheten mellan Solna, Rinkeby och jouren möjliggör spontana möten mellan yttre personal och jourhavande förundersökningsledare där man kan småprata, ställa frågor och ge kommentarer. Dessa möten har ett stort värde och bidrar till ett klimat där det är lätt att ge och ta emot återkoppling. För poliserna i Täby finns inte förutsättningar för spontana möten med jourhavande förundersökningsledare. För dem sker kontakt och återkoppling i huvudsak via telefon, e-post eller videolänk i samband med utsättningar. Typen av kontakt påverkar vilken relation som utvecklas, och därmed vilka frågor som ställs och vilken återkoppling som ges. I enkäten till poliser i yttre verksamhet framgår att Täby är det lokalpolisområde där man i lägst utsträckning upplever att man får stöd och återkoppling från jourhavande förundersökningsledare.

Behov av repetition efter utbildning

Enligt enkäten till poliser i yttre tjänst har den utbildning man fått om Snabbare lagföring generellt varit bra. Både vid observationer av ingripandeverksamheten och i enkäten framkommer dock ett par områden som kan förbättras.

För många poliser i yttre tjänst är det glest mellan ärendena inom Snabbare lagföring; enligt enkäten har 27 procent inte haft något sådant ärende under de senaste sju arbetspassen. Det kan då bli svårt att upprätthålla de kunskaper man fått genom utbildningen vid starten av försöksverksamheten. Det man inte jobbar med särskilt ofta är lätt att glömma och bli osäker på. I enkäten och under Brås observationer efterfrågar poliserna löpande repetition.

Det har också framkommit behov av en mer praktisk inriktning på utbildningen, med mer exempel, ”case” och övningar. Flera poliser uttrycker att de inledningsvis uppfattade Snabbare lagföring som väldigt krångligt och att de därför var skeptiska. När de väl testat arbetsmetoden kändes det lättare.

I början fattade man ju ingenting. Det krävs att man gör det några gånger för att man ska känna att man vet hur det funkar.

Praktiska övningar i samband med utbildning kan till viss del ersätta skarpa erfarenheter, och på så sätt motverka en inledningsvis skeptisk attityd till Snabbare lagföring.

Svårt att hantera avvikelser från principen om samordning

Inom försöksverksamheten ska ärenden i regel inte samordnas inom åklagarens hantering (se avsnitt om försöksverksamhetens beståndsdelar ovan). I intervjuer med representanter för de åklagarkammare som ingår i försöksverksamheten framgår att man valt den här rutinen av två anledningar. Dels för att det är en försöksverksamhet, och det är lättare att testa och följa upp resultaten när det inte sker någon samordning, dels för att det blir svårare att upprätthålla särskilda snabbspår om brott av enkel beskaffenhet ska samordnas med grövre brott, där helt andra utredningsinsatser krävs eller där tillgänglighetsdelgivning inte kan användas. Man menar att om samordning ska tillämpas blir det betydligt färre ärenden som kan följa snabbspåret.

Även poliser i ingripandeverksamheten tar upp samordningen. De uttrycker att det är positivt att man inom försöksverksamheten kan kringgå gängse rutiner. De menar att om gärningspersoner lagförs för enskilda gärningar separat blir polisens insats i det enskilda ärendet viktigare. En polis uttrycker det så här:

Med det här lagförs de för varje gärning för sig. Tidigare samlade de på sig flera olovliga körningar och lagfördes bara för en, medan resten avskrevs. Då kändes det ju som att de fick rabatt.

Samtidigt framgår det att frånvaron av samordning ställer till problem. Det kan bli rörigt att gå till tingsrätten med flera mål som rör samma person. Enligt intervjuade representanter för åklagarkammare har försvarare och tilltalade uttryckt åsikter om att de vill att samtliga aktuella ärenden ska hanteras i samma huvudförhandling.

Eftersom beslutet om den avvikande rutinen endast gäller försöksverksamheten finns det också svårigheter när samordning blir aktuellt med andra åklagarkammare än Norrort och Västerort. Detta innebär att en del samordning, trots rutinen, ändå har skett. Ibland görs också bedömningen på tingsrätterna att samordning är lämpligt. Samordning av ärenden inom försöksverksamheten blir därmed inkonsekvent och oförutsägbar – både för personalen inom rättskedjan och för misstänkta. Det finns en risk att problemen ökar vid en uppskalning av försöksverksamheten, eftersom det då blir fler ärenden som avviker från principen om samordning.

Potentiella svårigheter att säkerställa misstänkta rättigheter

I det material som samlats in hittills finns inte tillräckligt underlag för några långtgående slutsatser om rättssäkerheten. Brå vill dock nämna några reflektioner, även om dessa i likhet med övriga resultat är högst preliminära.

Komplicerad information till misstänkta

Genom observationer, intervjuer och enkäter har det framkommit några potentiella brister rörande informationen till de misstänkta om de nya verktyg som används inom försöksverksamheten: tillgänglighetsdelgivning med tid för huvudförhandling och fullmakt för strafföreläggande.

Att förklara vad verktygen innebär på ett enkelt och tydligt sätt är en utmaning, och extra svårt i de fall då den misstänkta personen inte förstår svenska. När kommunikationen med en misstänkt måste ske genom tolk via telefon uppstår ytterligare svårigheter, och risken att hen inte förstår viktiga delar av informationen är överhängande. Den skriftliga informationen finns översatt till ett flertal språk, men finns inte alltid tillgänglig i bilarna.

Ett annat problem är att all personal på Polismyndigheten som kan komma att beröras av Snabbare lagföring inte har fått grundläggande utbildning i verktygen. Det gäller till exempel utredare i inre tjänst, som kan hamna i situationer där de ska informera misstänkta om tillgänglighetsdelgivning, tid för huvudförhandling och fullmakt för strafföreläggande. De behöver då ha kunskap för att göra det på ett korrekt och tydligt sätt.

I de samtal som observerats mellan jourhavande förundersökningsledare och polis i samband med ingripandet ligger fokus på utredningens kvalitet och hur ärendet ska hanteras. Den jourhavande förundersökningsledaren har stöttat patrullen i utredningen på plats, ställt kontrollfrågor kring centrala utredningsåtgärder, gjort bedömningar i ärendet och hanterat praktiska frågor. När det har varit aktuellt har de jourhavande förundersökningsledarna även kontrollerat att misstänkta fått information om fullmakt för strafföreläggande, tillgänglighetsdelgivning och tid för huvudförhandling. Det har dock inte gjorts någon särskild kontroll av om de misstänkta har förstått och tagit till sig den lämnade informationen.

Kommunikation med misstänkta via e-post

I förordningen om en försöksverksamhet med snabbare handläggning av brott (SFS 2017:1028) regleras att de misstänkta kan underlättas elektroniskt via e-post. I Brås observationer och intervjuer framkommer att möjligheten till elektronisk kommunikation med misstänkta används i stor utsträckning. Bland annat skickas samtliga handlingar i målet i samband med tillgänglighetsdelgivningen via e-post, om den tilltalade i samband med ingripandet angivit en e-postadress. Inte vid något av de Snabbare lagföringsärenden som Brå observerat informerades den misstänkta om riskerna med kommunikation via e-post.

Enligt dataskyddsförordningen (GDPR) måste myndigheter se till att skydda behandlingen av personuppgifter, samtidigt som kontakterna med enskilda, enligt förvaltningslagen, ska vara smidiga och enkla (Datainspektionen, 2019). Syftet med att inom försöksverksamheten hantera kommunikationen med misstänkta via e-post har varit just att förenkla kontakten med misstänkta och därigenom snabba på lagföringsprocessen. Datainspektionen påpekar i sitt remissvar på promemorian Snabbare lagföring (Ds 2018:9) att det inte har utretts i tillräckligt stor utsträckning om det finns rättsliga förutsättningar att använda e-post för tillgänglighetsdelgivning (Datainspektionen 2018). Inom ramen för denna delredovisning har det dock inte varit möjligt att närmare undersöka hur arbetet med behandling av personuppgifter har sett ut och vilka eventuella avvägningar som har gjorts.

Behov av it-utveckling

I den pågående försöksverksamheten har vissa moment behövt lösas helt utan eller med bristande it-stöd. En del utveckling och anpassning av befintliga stöd har gjorts, men det kvarstår en del olösta behov. Tydligast är behovet av ett stöd för polisens bokning av tider för huvudförhandlingar i tingsrätten, för att möjliggöra bättre uppdateringar och ett mer effektivt utnyttjande av förhandlingstiderna i tingsrätten. Andra behov är en digital lösning på den skriftliga informationen till misstänkta i samband med ingripandet, av uppföljning till polisen i form av till exempel domar, samt säker elektronisk kommunikation mellan myndigheterna.

Sammanfattande diskussion

I denna delredovisning har Brå redovisat en preliminär beskrivning av försöksverksamheten Snabbare lagföring. Redovisningen har vissa begränsningar och ger inte en heltäckande bild av försöksverksamheten och dess eventuella konsekvenser på övrig verksamhet. Fokus har legat på hur försöksverksamheten bedrivits så här långt, dess omfattning samt handläggningstiderna inom den. I slutrapporten kommer en mer fullständig redovisning.

I detta avslutande kapitel förs en sammanfattande diskussion av de resultat som redovisats i denna promemoria.

Ett arbete präglat av delaktighet

Införandet av och arbetet med försöksverksamheten Snabbare lagföring innehåller flera positiva komponenter. Bland annat har arbetet präglats av delaktighet, engagemang och god samverkan mellan myndigheter. Medarbetare från de olika myndigheterna har själva bidragit till försöksverksamhetens konkreta utformning. Denna delaktighet och goda samverkan har bidragit till motiverade medarbetare, som i större utsträckning än tidigare upplever sig som en del av en helhet. När man ser sig som en del av helheten är man lättare motiverad att anpassa sitt arbetssätt även när effekten kommer i någon annan del av rättskedjan. Brå menar att den delaktighet, engagemang och goda samverkan mellan myndigheterna som funnits i försöksverksamheten är en viktig förutsättning för de positiva resultat som hittills kunnat observeras inom försöksverksamheten. För att Snabbare lagföring ska kunna uppvisa lika positiva resultat även fortsatt är det viktigt att upprätthålla detta engagemang.

Handläggningstiden har blivit kortare

Målet med försöksverksamheten är att i ett första steg korta handläggningstiderna för enklare mängdbrott till max tio veckor, och att i ett andra steg komma ner i cirka två till sex veckor. Utvärderingens resultat hittills visar att handläggningen inom försöksverksamheten går snabbt, men att målet inte är uppnått i full utsträckning.

I jämförelser mellan försöksverksamheten och ordinarie verksamhet framgår att mediantiden för den sammanlagda handläggningen (från registrerad anmälan till avslut) är åtta dagar kortare inom försöksverksamheten, och att en större andel misstankar avslutas inom tio veckor (82 %, jämfört med 66 % för ordinarie verksamhet).

Skillnader i handläggningstiderna syns i alla steg i rättskedjan; hos alla myndigheter som ingår i uppdraget är handläggningstiderna kortare för misstankar som handlagts inom försöksverksamheten. Störst skillnad i antal dagar finns hos domstolarna, där misstankar inom försöksverksamheten hanterats 22 dagar snabbare än i den ordinarie verksamheten. Hos Åklagarmyndigheten är skillnaden mindre: 7 dagar. Hos polisen är skillnaden 17 dagar. Inför eventuella slutsatser bör man dock ta hänsyn till att betydelsen av minskade handläggningstider på sikt kan bli större ju tidigare i rättskedjan förändringen sker. Detta eftersom mängden misstankar som

hanteras i ett tidigt skede är större än i senare led i rättskedjan. Det är alltså inte enbart relevant att se till antalet dagar, utan också hur många ärenden som berörs.

Innan några långtgående slutsatser dras är det också viktigt att komma ihåg att uppföljningstiden för de resultat som presenteras i delredovisningen är kort och att andelen öppna misstankar är förhållandevis stor, särskilt i den ordinarie verksamheten. Detta innebär att handläggningstiderna underskattas, eftersom endast misstankar med relativt korta handläggningstider har hunnit avslutats och kommit med i beräkningarna. Med en längre uppföljningsperiod kommer en mer rättvis bild av handläggningstiderna att redovisas. Eftersom andelen öppna misstankar i den ordinarie verksamheten är större, är det möjligt att en längre uppföljningsperiod leder till en tydligare skillnad mellan försöksverksamheten och den ordinarie verksamheten.

Prioriteringar och effektiviseringar påverkar handläggningstiderna

I vilken utsträckning de kortare handläggningstiderna beror på olika grad av prioriteringar respektive effektiviseringar kan inte besvaras utifrån de analyser som gjorts inför den här delredovisningen. Det kan dock konstateras att det finns sådana inslag både i modellen och i genomförandet av försöksverksamheten; prioriteringar bland annat genom att försöksverksamhetens ärenden delvis får förtur framför andra ärenden, effektiviseringar genom bland annat effektivare arbetsmetoder och verktyg som motverkar ställtider.

En viktig förklaring till de kortare handläggningstiderna är att kvaliteten i utredningarna har blivit bättre. Till exempel visar statistiken att det inom försöksverksamheten är färre förundersökningar som behöver kompletteras efter att de redovisats till åklagare. De jourhavande förundersökningsledarna har även uttryckt att de ser en kvalitetshöjning i ingripandeverksamhetens utredningsåtgärder sedan försöksverksamheten startade. Förbättrad kvalitet i de utredningsinsatser som görs i samband med ingripandet kan innebära tidsbesparingar genom bland annat minskat dubbelarbete och färre arbetskrävande insatser senare i processen.

Anledningen till att kvaliteten har ökat kan vara att de jourhavande förundersökningsledarna ger stöd och vägledning till poliser i yttre tjänst, så att de utredningsinsatser som görs direkt på brottsplatsen håller hög kvalitet och viktiga åtgärder inte missas. De jourhavande förundersökningsledarna granskar och kvalitetssäkrar sedan även förundersökningarna innan de redovisas till åklagarna. Även återkoppling mellan aktörer i rättskedjan har betydelse för utredningskvaliteten.

En annan viktig förklaring till de kortare handläggningstiderna är de nya verktyg som införts och används inom försöksverksamheten – fullmakt för strafföreläggande och tillgänglighetsdelgivning. När fullmakt för strafföreläggande använts är mediantiden för handläggning 11 dagar kortare än för övriga strafförelägganden inom försöksverksamheten. För de misstankar där tillgänglighetsdelgivning använts är handläggningstiden ungefär hälften av motsvarande tid för andra delgivningsformer.

Det finns potential att bli bättre

Under perioden 29 januari till 30 september 2018 har försöksverksamheten omfattat 1 365 misstankar, vilket motsvarar 39 procent av samtliga potentiella misstankar inom försöksområdet. Att arbetsmodellen inte har tillämpats i större utsträckning kan bero på att många ärenden, även när det gäller mängdbrott, är komplicerade och inte passar inom försöksverksamheten. Det kan även bero på hinder i form av bristande tid, kunskap eller motivation hos jourhavande förundersökningsledare att stötta och vägleda inringande polispatrull. Även den händelsestyrda karaktären på patrullernas arbete, samt brister i deras motivation och kunskap, kan göra att ingripandeverksamheten bortprioriterar att hantera ärenden inom Snabbare lagföring. Detta är potentiella förklaringar som framkommit i intervjuer, enkätsvar och observationer av det operativa arbetet i yttre tjänst.

Brå bedömer att andelen misstankar som hanteras inom försöksverksamheten bör kunna öka i takt med ökande kunskap och erfarenhet. En utökad tillämpning av Snabbare lagföring inom försöksområdet skulle innebära förutsättningar för kortare handläggningstider för fler ärenden, och därmed större total effekt av försöksverksamheten. Detta förutsätter dock att övrig verksamhet inte påverkas negativt.

Även tillämpningen av de särskilda verktygen har potential att öka. Av de kvantitativa uppgifter som Brå samlat in framgår att verktygen används i drygt hälften av fallen inom de aktuella brottstyperna i försöksverksamheten. Eftersom verktygen tycks ha en stor betydelse för handläggningstiden, skulle en ökad användning kunna korta tiderna ytterligare. I intervjuer och observationer har det framkommit att det finns möjlighet att använda verktygen i ännu större utsträckning. Det handlar i huvudsak om att genom utbildning, repetition och mer erfarenhet bli bättre på att identifiera rätt tillfälle för respektive verktyg och göra korrekta bedömningar i samband med ingripandet.

Till exempel krävs för fullmakt för strafföreläggande att den misstänkta personen erkänner brottet på plats. I vissa fall har patrullerna dock använt fullmaktsförfarandet även när den misstänkta bara medgett de faktiska omständigheterna, men inte erkänt uppsåt. Åklagaren har då, på grund av avsaknad av fullständigt erkännande, inte kunnat utfärda strafföreläggande och istället bedömt att ärendet måste prövas i domstol. Eftersom den misstänkta personen i dessa fall inte fått någon information om tillgänglighetsdelgivning eller preliminär tid för huvudförhandling, har domstolen behövt använda en annan delgivningsform och hitta en ny förhandlingstid. Vid en annorlunda bedömning på plats hade polisen, istället för att inhämta fullmakt för strafföreläggande, kunnat informera personen om tillgänglighetsdelgivning, och verktyget hade då kunnat användas i domstol.

Det finns också en del praktiska problem som gör att försöksverksamhetens potential inte utnyttjas fullt ut, vilket i sin tur kan tänkas påverka handläggningstiderna negativt. Ett sådant praktiskt problem är svårigheter att hålla informationen om tillgängliga tings-tider uppdaterad mellan myndigheterna i rättskedjan. Polis, åklagare

och domstol saknar ett gemensamt it-verktyg att kommunicera via när de bokar eller avbokar tider. Detta leder till att polisen inte får kännedom om avbokade tider, och i tron att förhandlingstiderna är slut, bokar in förhandlingar längre fram. Detta medan domstolen står med lediga tider. Ett förbättrat it-stöd skulle möjliggöra ett effektivare arbete och utnyttjande av resurser.

Det är viktigt att komma till rätta med de begränsningar och hinder som Brå lyfter. Vid en uppskalning av försöksverksamheten till att omfatta fler lokalpolisområden finns annars risken att problemen blir större och därmed påverkar verksamheten negativt i större utsträckning.

Behov av vidare utredning

I arbetet med utvärderingen hittills har Brå identifierat några frågor, kopplade till misstänkta rättigheter, där vi bedömer att rutinerna behöver stärkas, alternativt utredas ytterligare, inför ett fortsatt införande och en eventuell vidare utvidgning av försöksverksamheten.

De verktyg som används är komplexa, och det är en utmaning för aktuell personal hos polisen att förklara dessa verktyg för de misstänkta på ett enkelt och tydligt sätt. Att informationen förmedlas på ett rättssäkert sätt förutsätter att kunskapen är väl förankrad hos den personal som kan komma att få uppgiften. Det kräver också att det finns strategier för hur man ska gå tillväga när misstänkta inte kan svenska eller av andra anledningar har svårt att ta till sig informationen. Brå bedömer att det behövs tydligare kontrollrutiner för detta inom Snabbare lagföring.

En annan fråga är hanteringen av personuppgifter i samband med elektronisk kommunikation med misstänkta. Inom försöksverksamheten kan underrättelser göras via e-post, och den möjligheten används i viss utsträckning. Att hantera personuppgifter via e-post innebär dock vissa risker för den enskildes integritet, till exempel att informationen sprids till obehöriga. Brå har inte observerat någon problematisering av dessa risker inom försöksverksamheten. Brå menar att rutiner för elektronisk kommunikation med misstänkta bör utredas vidare.

Ytterligare ett exempel är svårigheter att hantera avvikelser från principen om samordning av ärenden. Inom rättskedjan finns en generell princip om att misstankar mot en och samma person ska handläggas tillsammans. Inom försöksverksamheten finns avvikande rutiner som säger att samordning i huvudsak *inte* ska tillämpas, eftersom det riskerar att fördröja handläggningen. Försöksverksamheten är dock inte isolerad från övrig verksamhet, vilket leder till att dessa olika principer ibland krockar, och det kan då bli fråga om samordning även inom försöksverksamheten. Detta innebär att samordningen delvis sker på ett inkonsekvent och oförutsägbart sätt, vilket kan skapa svårigheter och osäkerhet för både misstänkta och medarbetare inom rättskedjan. Vid en uppskalning av försöksverksamheten ökar risken för den här typen av problem, och det behövs därför en bred samsyn kring hur samordning ska hanteras inom Snabbare lagföring.

Slutredovisning 2020

Brås utvärdering av försöksverksamheten Snabbare lagföring slutredovisas senast den 1 april 2020. I det vidare arbetet med utvärderingen kommer Brå att fortsätta följa försöksverksamheten för att besvara frågorna i uppdraget. Analyser kommer att fördjupas och handläggningstider redovisas utifrån en längre undersökningsperiod och uppföljningstid. Utöver detta kommer Brå att studera försöksverksamhetens eventuella konsekvenser på den övriga verksamheten samt belysa lagföringar och påföljder inom försöksverksamheten. För att vid slutredovisningen tydligare kunna redogöra för försöksverksamhetens effekter, kommer vi även att fortsätta arbetet med att hitta tillvägagångssätt för adekvata jämförelser.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2013). *Polisers syn på utredning av mängdbrott. Uppdraget "Satsningen på fler poliser". Rapport 2013:20*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2015). *Brå-Lean. Försöksprojekt för ökad upplärning av mängdbrott*. Rapport 2015:09. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Ds 2017:39. *En snabbare lagföring – försöksprojektet med ett snabbförfarande i brottmål*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Ds 2018:9. *Snabbare lagföring*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Justitiedepartementet (2017). *Uppdrag till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt, Solna tingsrätt och Brottsförebyggande rådet om försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål*. Ju2017/06712/DOM (delvis); Ju2017/08090/DOM.

Riksrevisionen (2010). *Polisens brottsförebyggande arbete – har ambitionerna uppnåtts?* RiR 2010:23. Stockholm: Riksrevisionen.

Internetkällor

Datainspektionen (2018). *Snabbare lagföring (Ds 2018:9)*. Dnr: DI-2018-7244. Hämtat från regeringens webbplats <https://www.regeringen.se/remisser/2018/05/remiss-av-ds-20189-snabbare-lagforing/> [2019-01-15]

Datainspektionen (2019). *Säkerhet för personuppgifter i e-post*. Hämtat från datainspektionens webbplats <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsforordningen/informationssakerhet/sakerhet-for-personuppgifter-i-e-post/> [2019-01-10]

Brottsförebyggande rådet

BOX 1386 / TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM

TELEFON +46 (0)8 527 58 400 ▪ FAX +46 (0)8 411 90 75 ▪ E-POST INFO@BRA.SE ▪ WWW.BRA.SE

URN:NBN:SE:BRA-827